

50 let lékařské péče uprostřed krizí

3 Téma

Zemětřesení, války i hladomor

8 Příběh spolupracovníka

Z dítěte v uprchlickém táboře jsem se stal zdravotníkem
Lékařů bez hranic

10 Naši spolupracovníci

Co si vybavíte, když se řekne
50 let Lékařů bez hranic?

11 Názory

Stojí nám to ještě vůbec za to?

Slavíme 50 let existence Lékařů bez hranic

Sylva Horáková, ředitelka Lékařů bez hranic v ČR

Slavíme 50 let! Někteří kolegové říkají, že používat toto slovo se moc nehodí, neboť neladí s vážností otázek spojených s humanitární pomocí. Je podle nich lepší říkat, že si připomínáme založení Lékařů bez hranic. A zčásti mají pravdu. Jde o vážné téma spojené s konflikty, lidským utrpením a těžkými humanitárními dilematy. Zároveň se k němu ale pojí i uzdravení a záchranění lidí, úsměvy pacientů, naděje či obětaví kolegové a kolegyně na misích, kteří pracují nekonečné hodiny v těžkých podmínkách. Ze všech těchto důvodů si dovoluji říct, že 50 let existence Lékařů bez hranic je vhodná příležitost k oslavě.

Byli jsme založeni před půlstoletím a neškromně si dovoluji napsat, že za tu dobu organizace vyrostla v globální respektovanou a profesionální entitu. Toto vydání časopisu vám přináší reflexe od našich spolupracovníků, jejich příběhy i popis některých zásadních milníků v humanitární práci naší organizace.

Na těchto řádcích bych se ráda místo pohledu do minulosti zaměřila na budoucnost. Mé idealistické já by nám, Lékařům bez hranic, chtělo popřát, abychom v budoucnu již nebyli zapotřebí. My ani jiné humanitární organizace. To by totiž znamenalo, že na světě už nejsou konflikty či epidemie a přírodní katastrofy, se kterými si lokální infrastruktury nedovedou poradit. Mé realistické já ví, že taková skutečnost bohužel není a nebude. Proto mám jiné přání, aby humanitární pracovníci a pracovnice nebyli zabíjeni při výkonu své práce. Bohužel se to děje každým rokem a tato nejvyšší cena se nese opravdu těžce. Ano, i tohle přání lze považovat za idealistické. Ale i válka má svá pravidla a Ženevské konvence zakazují útočit na zdravotnická zařízení či jejich personál.

Do dalšího půlstoletí přeji Lékařům bez hranic co nejméně humanitárních krizí a bezpečnější prostředí pro naše spolupracovníky i pacienty. ✕

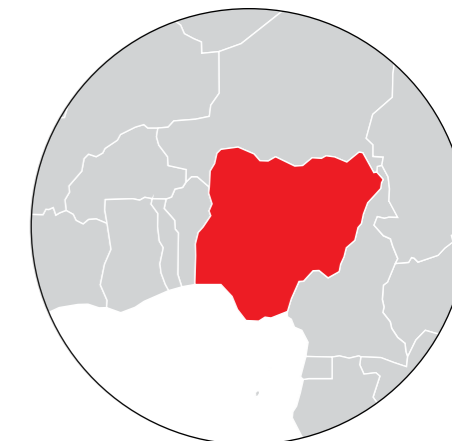
Tereza Wyn Haniaková, tisková koordinátorka

Zemětřesení, války i hladomor

Polovina století. Tak dlouho pomáháme lidem v nouzi. Byli bychom raději, kdyby to nebylo potřeba, ale svět nikdy není bez bolesti. Často však na ni existuje lék. Vyvíjet jej, hledat a dále předávat je naší prací už pět desítek let. Za tu dobu se svět postupně měnil a s ním i my.

Toto je několik milníků na cestě jedné z největších mezinárodních zdravotnických organizací na světě.

1971

Zrození organizace

Umírali. Na jihovýchodě současné Nigérie v provincii Biafra. Tehdy ještě daleko od hledáček světových médií. Vyhladovění je nesmírně pomalá a mučivá smrt.

Na konci 60. let se v Nigérii rozhořela brutální občanská válka. Lidé, včetně tří milionů dětí, trpěli podvýživou. Na místo tehdy jeli s Červeným křížem pomáhat dva francouzští lékaři Max Récamier a Bernard Kouchner. Když se vrátili domů, dokázali obrátit pozornost světa právě k těmto dětem. Psali o nich články, poskytovali médiím rozhovory. Prolomili ticho.

V Biafře se začala psát historie nové zdravotnické a humanitární organizace, která v roce 1971 přijala jméno Lékaři bez hranic. Nigérie dodnes potřebuje naši pomoc. Její obyvatelé už nesoužijí hladomor, ale boje - byť mezi odlišnými aktéry - probíhají stále. ✕

Vydavatel:
Lékaři bez hranic, o. p. s.
IČ: 28476654

Zenklova 2245/29
180 00 Praha 8
Tel.: 257 090 150
office@lekari-bez-hranic.cz

Web: lekari-bez-hranic.cz
Facebook: lekaribezhranic
Instagram: msf_czech
Twitter: MSF_czech

Šéfredaktorka: Jasňa Šlédrová
Redakce: Tereza Wyn Haniaková,
Tomáš Bendl, Nikola Tenevová
Grafická úprava: Dipozitiv
Cena tisku: 2,10 Kč

Napište nám, jak se vám časopis líbí, na:
komunikace@lekari-bez-hranic.cz

1984

Donuceni odejít

Jezdíme tam, kde je nás nejvíce potřeba. V roce 1984 to bylo v Etiopii, kterou zasáhl hladomor. Do země proudila i další humanitární pomoc, ale etiopská vláda ji zneužívala. A my jsme toho byli svědky. Vzniklo dilema: Zůstat a mlčet, nebo promluvit a riskovat vyhoštění ze země? Rozhodli jsme se, že nechceme být součástí tohoto systému a začali **otevřeně kritizovat** tamní vládu za zadržování humanitární pomoci a nucené přesídlování obyvatelstva.

„Musíte odejít!“ Takovému verdiktu musely vzápětí čelit některé naše týmy. Dodržení našich principů nás stálo více než kdy předtím. Donutilo nás opustit pacienty. O patnáct let později jsme ale právě za to, že kromě lékařské péče přinášíme i svědectví, dostali Nobelovu cenu za mír. ✕

Nevíme jistě, zda slova dovedou pokaždé zachránit život. Je ale nad slunce jasné, že mlčení zabíjí.

James Orbinski, někdejší mezinárodní prezident Lékařů bez hranic

Podcast Mlčení zabíjí

Jak zní autentická svědectví z míst, kam se každý nedostane? Poslechněte si náš podcast.

Vyfoťte QR kód nebo navštivte web:

lekari-bez-hranic.cz/mlceni-zabiji

1991

Válka v Jugoslávii

Etnická čistka, válka, zločiny proti lidskosti. Takové hrůzy se odehrávaly během bojů v bývalé Jugoslávii. Pečovali jsme o raněné nebo o ty, kteří šlápli na nastražené miny. V roce 1995, kdy došlo k masovému vyvraždění bosenských muslimů ve Srebrenici, jsme byli jedinou nevládní humanitární organizací, která v enklávě působila. Bylo to poprvé, kdy jsme zasahovali v Evropě kvůli konfliktu. ✕

1994

Genocida ve Rwandě

© Xavier Lassalle / Lékaři bez hranic

Psal se rok 1994. Muž na fotografii doprovodil svého bratra do nemocnice v hlavním městě Kigali, kde jsme pomáhali. Ani po intenzivních debatách se nám nepodařilo přesvědčit vojenského velitele, aby mohli v nemocnici zůstat oba. Musel proto odejít. Ušel jen 100 metrů, než ho zabili.

Ve Rwandě v roce 1994 započalo kruté násilí mezi dvěma sociálními skupinami, Hutuy a Tutsii. Ze sousedního Burundi jsme vyjeli na pomoc. Poskytovali jsme traumatologickou i primární péči a zajišťovali přístřešky. Během těchto desítek událostí jsme poprvé a naposledy v historii veřejně vyzvali k ozbrojené intervenci. Dopis jsme adresovali

tehdejšímu francouzskému prezidentovi. Ve výzvě stála jedna zásadní věta: „Lékaři nemohou zastavit genocidu.“ Masové vraždění si tehdy vyžádalo 800 tisíc až milion životů. ✕

Pokoušeli se je pohřbít zaživa. K nám pak tato těla chodila jako zombie. Lidé byli absolutně v šoku, neschopni jakékoli komunikace.

Monique Doux, anestezioložka

2004

Ničivé tsunami

Na začátku bylo chvění země. Na konci jedna z nejničivějších tsunami v dějinách lidstva. V jižní Asii vzala život více než 230 tisícům lidí a zanechala po sobě nevyčísitelné škody a utrpení. V našich programech se snoubila lékařská pomoc s tou čistě humanitární. Naším úkolem bylo operovat, hledat přístřešky, zajišťovat vodu i jídlo a poskytovat psychologickou podporu. Následkům této tragédie jsme se věnovali v Thajsku, Indii, Srí Lance a Indonésii.

Reakce veřejnosti na úder tsunami byla po celém světě nesmírně velkorysá. Obdrželi jsme 110 milionů eur, mnohem více peněz, než jsme v rámci naší pomoci mohli uplatnit. Obvolali jsme proto naše dárcce a zeptali se, zda můžeme jejich dary použít jinde. V oblastech, kde to bylo v té době více potřeba. Odpověď byla jasná: 99 % dárců svolilo, a tak peníze ještě dlouho po událostech roku 2004 pomáhaly v Nigeru, Súdánu nebo při zemětřesení v Pákistánu. ✕

© Karena Perronet-Miller

↑ Strhla ji obří vlna, ale dokázala se chytit stromu. Cítila bolest na hrudi, špatně se jí dýchalo a byla silně nachlazená. Na fotografii je již po úspěšné léčbě.

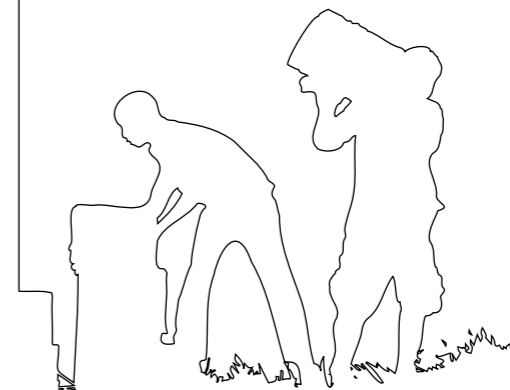
2010

Zemětřesení na Haiti

Tři minuty. Tak dlouho trvalo, než jsme začali ošetřovat prvního pacienta po zemětřesení na Haiti. Šlo o náš největší krizový zásah. Najali jsme tisíce nových pracovníků, většinou Haitanů, na fotbalových hřištích i jinde jsme postavili nafukovací nemocnice. A za 10 měsíců jsme ošetřili 350 tisíc pacientů, provedli 16 tisíc operací a léčili nemocné s cholerou.

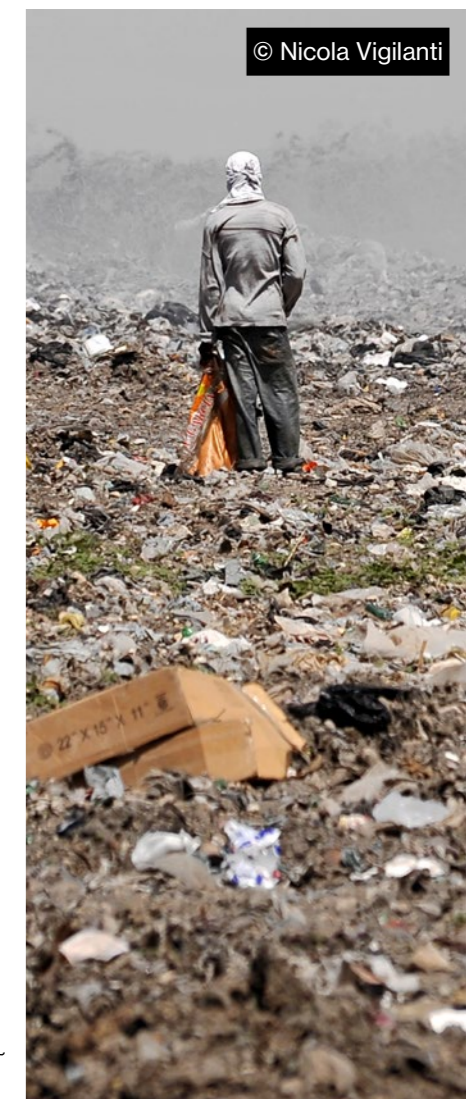
To, že můžeme jednat rychle, je zásluha našich pravidelných dárců. Nemusíme čekat na dary z krizových sbírek, ale vždy máme k dispozici dostatek financí, abychom okamžitě začali pomáhat v místě katastrofy.

Pět desítek let zkušeností z nás činí odborníky na krizové zásahy v komplikovaných či nestabilních prostředích. Po přírodních katastrofách - a obzvláště v zemích, jako je Haiti, které dlouhodobě trpí politickou nestabilitou - naše práce nekončí akutním krizovým zásahem. Zdravotnický systém je potřeba postavit zpět na nohy. A to je někdy práce i na desítky let. Rozhodně ji ale nevzdáváme a v některých případech neodcházíme ani po odeznění nejviditelnějších následků krize. Například na Haiti pomáháme dosud. I díky tomu mohly naše týmy opět pomáhat v prvních hodinách po zemětřesení, které ostrov zasáhlo v srpnu letošního roku. ✕

Druhý den na našem ranním kolečku po pacientech ženu po porodu nepoznávám. Včera - v bezvědomí a popelavě šedá - vypadala trochu jako anonymní mrtvola. Teď sedí, směje se a kojí. Zaplavuje mě vděčnost, radost a úleva.

Jan Trachta, chirurg, o svých zkušenostech z roku 2010

© Nicola Vigilanti

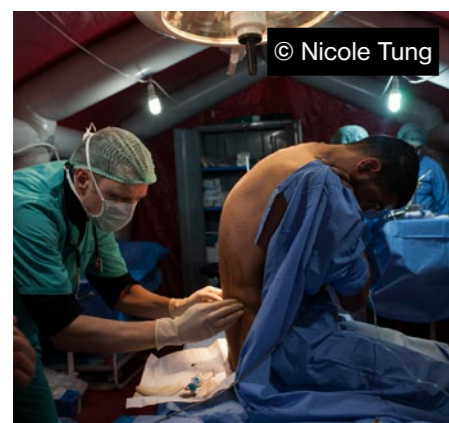
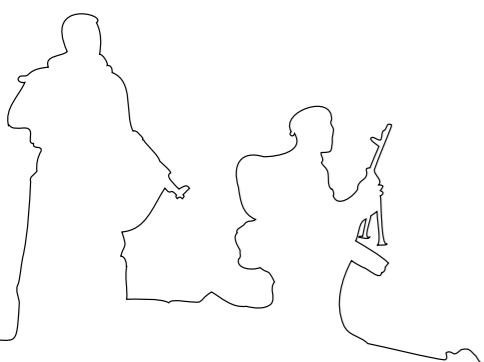
2011

Uprostřed války v Sýrii

Kde se dá provozovat nemocnice? Když je potřeba, tak úplně všude. V Sýrii jsme například otevřeli nemocnice v polo-rozpadlých budovách, vilách, farmách, školách nebo podzemních bunkrech a sklepech.

Konflikt začal v roce 2011 protesty inspirovanými tzv. arabským jarem. Syrská vláda je tvrdě potrestala a situace se velmi rychle zhoršila. Propukl jeden z největších konfliktů 21. století, který trvá již 10 let. Donutil utéct přes 13 milionů Syřanů, což představuje polovinu předválečné populace Sýrie.

Pomáháme jim v uprchlických táborech v okolních státech i v Evropě. Působíme i v samotné Sýrii, do řady oblastí se ale nemůžeme dostat, protože jsme ani po několikaletém vyjednávání nezískali potřebná povolení. Podporujeme je alespoň prostřednictvím telemedicíny - lékařských konzultací na dálku. Anebo zajišťujeme materiál syrským lékařům. ✕

2014

Boj s ebolou

Horečky, zvracení a průjem, selhávání orgánů a někdy také vnitřní i vnější krvácení. Pak přichází smrt. Ebola je jednou z nejnebezpečnějších chorob na světě - je vysoce nakažlivá a může zabít až 90% nemocných. Lidé se jí bojí. V roce 2014 propukla bezprecedentní epidemie této nemoci na západě Afriky. Oblékli jsme se do ochranných oděvů, které zakrývají celé tělo. Ani milimetr kůže nesmí zůstat nechráněný. Pracuje se těžce, obzvláště, když je nesnesitelné horko. Ebolu léčíme na některých místech afrického kontinentu dodnes. Boj nevzdáváme. ✕

Když jsem přijela, bylo na klinice 100 lůžek. Epidemie ustoupila, a tak jich zůstalo jen 30. Musela jsem proto propustit 200 lidí. Na jedné straně to byly dobré zprávy, ale zároveň tím lidé přišli o práci.

Reena Sattar, manažerka lidských zdrojů a financí

2015

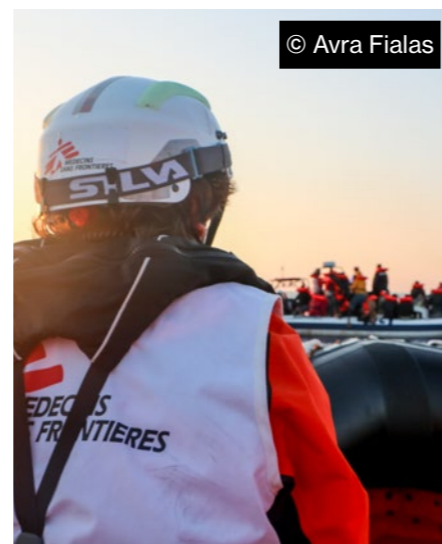
Záchranná mise na moři

Důvodů, proč se někdo rozhodne opustit svou rodnou zemi, je nespočet. Sexuální násilí, perzekuce, ozbrojený konflikt, neudržitelná ekonomická situace, hlad nebo sucho. Od Venezuely přes Libyi až po Bangladéš, kam uprchli Rohingové. Tam všude pomáháme lidem, kteří ze zoufalství opustili vše, co znali.

V roce 2015 jsme se rozhodli spustit pro nás nevídanou záchrannou operaci - na moři. Na dlouhý seznam misí jsme přidali i Středozemní moře. Vede přes něj jedna z nejvíce smrtících uprchlických tras na světě. Pod naší vlajkou zde plulo už 8 lodí, jež zachránily přes 80 000 životů. ✕

Je to velký střet naší představy o dovolené, protože na Sicílii jezdíme na dovolenou a koupeme se ve stejném moři, ze kterého jsem před hodinou tahala vyčerpané lidi.

Jitka Kosiková, zdravotní sestra

2020

Pandemie covidu-19

Virus, který zaskočil celý svět. Mnoho životů vzal, mnoho jich změnil. Identifikovali ho čínští vědci a od ledna 2020 se roznesl do všech kontinentů světa. I nám v Česku je až příliš dobře známý.

Nejenže s pandemií covidu-19 a jejími následky bojujeme v desítkách zemí světa, ale poprvé jsme kvůli této nemoci zasahovali i v České republice. Nikdy jsme si nemysleli, že to bude potřeba. Tandemy tvořené zdravotní sestrou a logistikem začaly koncem roku 2020 objíždět pobytová zařízení sociálních služeb v 10 ze 14 krajů České republiky. Za tři měsíce jsme poskytli pomocnou ruku celkem 83 zařízením. Letos jsme pomáhali také na Slovensku: v pečovatelských domech a romských osadách.

Boj s tímto onemocněním stále není u konce. Problém je i v nerovné dostupnosti očkování. Alespoň jednu dávku vakcíny proti covidu-19 zatím dostalo jen přes 2% lidí ze zemí s nízkými příjmy. Právě na ně se naše pomoc zaměřuje. ✕

Záměrem celého světa by mělo být nákazu co nejvíce eliminovat. Dříve než začneme v rozvinutém světě očkovat třetí dávkou, je nesmírně důležité, aby se v chudších zemích naočkoval alespoň zdravotnický personál.

Stanislav Havlíček, farmaceut

↑ Naše týmy v pobytových zařízeních sociálních služeb v ČR pomáhaly s nastavením opatření proti šíření covidu-19.

Z dítěte v uprchlickém táboře jsem se stal zdravotníkem Lékařů bez hranic

Thok Johnson, zdravotní bratr

V dětství Thoku Johnsonovi zachránili lékaři život, když onemocněl spalničkami. V té době byl se svou rodinou na útěku a zcela záviseli na humanitární pomoci. V dospělosti se z uprchlíka stal zdravotníkem, aby, jak sám říká, mohl vrátit dar, který dostal.

90%

↑ Tolik našich spolupracovníků pochází přímo ze země, ve které pomáhá. Pro naši práci je totiž zapojení místních obyvatel klíčové. Ti v našich projektech po boku zahraničních kolegů poskytují zdravotní péči, zajišťují logistiku, věnují se administrativě apod. Díky tomu jsou naše projekty udržitelné i po odchodu mezinárodního personálu.

Uprchlícký tábor není zrovna ideálním místem pro šťastné dětství. Lidé tam trpí nedostatkem jídla, lékařské péče a omezeným přístupem ke vzdělání. Já jsem v takovém prostředí vyrostl.

Narodil jsem se v tehdejší Súdánské městě Bor roku 1975, tedy tři roky po podpisu mírové dohody, která ukončila první občanskou válku v zemi.

Moje rodina se nicméně v obavě z toho, že mír nevydrží, rozhodla odejít do etiopského uprchlického tábora Itang.

Jako dítě jsem tam málem zemřel na spalničky. Je vlastně zázrak, že jsem tady. Vytrpěl jsem si toho hodně. Vždycky, když si na to období vzpomenu, derou se mi slzy do očí. Bylo plné úzkosti, bídy a beznaděje. Pokud šlo o jídlo a přístřeší, byli jsme zcela závislí na pomoci humanitárních organizací.

Abychom si vytvořili sociální vazby, snažili jsme se navazovat kontakty s místními obyvateli. Někdy se k nám ale chovali nepřátelsky. Takový život si děti nezaslouží.

Nový smysl

Tváří v tvář těžkým podmínkám v útlém věku jsem pochopil, že můj život musí mít smysl.

Vyhnal jsem ze svých myšlenek úzkost, která mě pohlcovala. Začalo se mi dařit ve škole, s výbornými výsledky jsem procházel jeden stupeň za druhým. Když jsem vyrůstal a viděl zdravotníky, jak v uprchlickém táboře zachraňují životy včetně mého vlastního, silně to na mě zapůsobilo. Jejich empatie pro mě byla velkou inspirací.

Tehdy jsem si uvědomil, že chci být jako oni. Věřil jsem, že v podobě lékařské pomoci mohu vrátit dar, který mi byl dán, když jsem ho nejvíc potřeboval.

Největší motivací se mi stala palčivá touha pomáhat lidem, kteří tuto pomoc potřebují.

Když jsem ukončil bakalářské studium oboru „zdravotní sestra“, začal jsem v roce 2000 pracovat pro Lékaře bez

hranic v nemocnici v Akobo na hranici s Etiopií. Působil jsem na různých odděleních. Moje práce zahrnovala péči o pacienty při epidemiích, na odděleních zabývajících se podvýživou i na pohotovosti.

Potom jsem se s Lékaři bez hranic dostal i do dalších oblastí. Mezi nejsilnější zážitky, které si pamatuji, patří práce ve městě Maban těsně poté, co Jižní Súdán získal nezávislost na Súdánu. Vzpomínám si na příliv vracejících se lidí a množství pacientů, které jsme ošetřovali.

Sen skutečností

Pracovat po boku odborníků z různých částí světa pro mě znamenalo nové zkušenosti a znalosti. Také jsem díky tomu poznal sílu lidskosti. Chtěl jsem cestovat do dalších míst a pomáhat lidem v nouzi.

V roce 2010 jsem se ucházel o mezinárodní pozici u Lékařů bez hranic. Když jsem dostal zprávu, že jsem uspěl, dostavily se překvapivě smíšené pocity.

Nemohl jsem uvěřit, že tvrdá práce zvíťezila nad mým dětským utrpením. Na druhou stranu jsem byl nadšený, že se mi splnil sen - vnést jako zdravotník vlajku Jižního Súdánu do mezinárodního humanitárního světa.

Skvělá cesta

S blížícím se termínem první mise ve mně narůstalo vzrušení i nervozita.

Představoval jsem si, jak bude vypadat můj profesní život v cizí zemi a jak budu vycházet se spolupracovníky z jiných částí světa. Jak mě přijmou domovské komunity?

Od roku 2012 jsem absolvoval několik misí v různých projektech po celém světě. Profesně jsem vyrostl, z člena zdravotnického týmu jsem se stal zdravotním koordinátorem v Afghánistánu, kde jsme mezi jinými aktivitami zahájili projekt zaměřený na péči o pacienty s rezistentní tuberkulózou.

Moje zkušenost ze všech zemí, kde jsem působil, ukazuje, že v Jižním Súdánu jsou profesionálové, kteří se uplatní v jiných částech světa.

Z dítěte v uprchlickém táboře jsem se stal mezinárodním zdravotním koordinátorem. Není to úžasná životní cesta? ✗

↑ Thok Johnson před autem Lékařů bez hranic v Džubě, Jižní Súdán.

Aktuální zprávy e-mailem:

Nepropásněte autentické příběhy přímo z našich misí. Sledujte informace o aktuálních krizích a osudech lidí, které v médiích nenajdete.

Přihlaste se k odběru zpráv e-mailem na našem webu nebo vyfocením QR kódu.

Co si vybavíte, když se řekne 50 let Lékařů bez hranic?

Lucie Brázdová, porodní asistentka

Tým jako rodina. Kus úžasné práce za námi a spousta práce před námi. ✕

Tereza Sacha, manažerka financí a lidských zdrojů

Vybaví se mi letitá touha a odhodlanost jedné neobyčejné komunity lidí a profesionálů pomáhat tam, kde je to nejvíc potřeba. Pomáhat srdcem, bez ega, bez předsudků, lidsky. ✕

Adéla Pártlová, porodní asistentka

Vybaví se mi padesát let lékařské péče a humanitární pomoci dostupné všem lidem v různých koutech světa. A dárci, bez kterých by to nebylo možné. ✕

Stanislav Havlíček, farmaceut

Padesát let Lékařů bez hranic je důkaz, že to děláme dobře. Taky je to velký závazek do budoucna, protože se téměř denně ukazuje, že je naše práce stále potřeba. Na druhou stranu je padesát let fungování organizace, která poskytuje komplexní zdravotní pomoc ve třetině zemí světa, obrovským varováním a špatnou vizitkou pro lidstvo. ✕

Renáta Machálková, manažerka financí a lidských zdrojů

Misia Južný Sudán, kde sme boli v skeleto-
ton tíme asi 4 mesiace. Počula som pa-
dať bomby, aj keď v diaľke. Videla som
13 až 14-ročných chlapcov so zbraňou
v ruke, ako sa chystali na boj a videla
som aj strach v ich očiach. Nikdy neza-
budnem na vetu jedného z miestnych
kolegov v reakcii na koláč, ktorý som
upiekla v snahe, aby sme na chvíľu za-
budli na to, čo sa deje okolo nás a cítili
sa viac ako doma. Kolega však zareago-
val: „Nemôžem zjesť tvoj koláč, lebo by
som pribral a bol by som ťažký pre toho,
kto by ma niesol, ak ma zrania.“ ✕

Zdeněk Müller, logistik

Jako logistika mě neustále nepřestává
udivovat, jak mohli Lékaři bez hranic
zvládat své mise v 70. letech, kdy orga-
nizace vznikla. Na zdravotnickém per-
sonálu tehdy ležela zodpovědnost i za
technické záležitosti našich projektů.
Když na jednu africkou misi v 80. letech
poprvé dorazil logistik, první, co udělal,
bylo, že vybetonoval podlahu lékárny.
Následující roky se logistická podpora
našich projektů neuvěřitelně rozvinula,
zdravotnickou pomoc dokážeme našim
pacientům poskytovat stále rychleji
a efektivněji. Přeji tedy Lékařům bez
hranic, aby na ně i nadále byl spoleh,
že budou vždy včas tam, kde je jich
nejvíce potřeba. ✕

Tomáš Šebek, chirurg

Znám osobně posledních deset z pa-
desáti let existence Lékařů bez hranic.
Myšlenka bezplatně poskytovat vysokou
lékařskou odbornost kdekoliv na světě,
kde leckdy chybí jakýkoliv zdravotní
systém, mě stále fascinuje. Nic tomu
neubírá ani fakt, že provedení myšlenky
není vždy dokonalé. Nic na světě není
dokonalé. Proto po aktivní účasti na
misích na Haiti, v Afghánistánu, Jižním
Sudánu a Jemenu i nadále podporuji
Lékaře bez hranic, momentálně alespoň
pravidelným příspěvkem. Sloužit je
návykové. ✕

Stojí nám to ještě vůbec za to?

Tomáš Bendl, vedoucí komunikace Lékařů bez hranic v ČR

Téměř žádná diskuse o humanitární pomoci se v současné době neobejde bez obligátní úvahy nad tím, má-li taková práce vůbec smysl. „Třeba do Afriky tečou peníze neustále a žádné skvělé výsledky to nepřinášejí,“ zaznívá často.

Mnohým z našeho oboru v takové chvíli instinktivně naskočí konkrétní úspěchy řady neziskových organizací. (Příznávám, že jde asi i o obrannou reakci a potřebu ospravedlnit naše vlastní životní rozhodnutí.) Mně osobně nejčastěji napadá průlom ve zlepšení dostupnosti některých léků. Například koncem devadesátých let totiž byla velkým problémem neúnosně vysoká cena antiretrovirotik pro HIV pozitivní pacienty v nejhudších oblastech planety. Přímou na misích to viděly týmy Lékařů bez hranic. Začali jsme proto vyvíjet tlak na relevantní velké hráče farmaceutického průmyslu. Dnes je díky tomu léčba AIDS nejen kvalitnější, ale také o neuvěřitelných 99 procent levnější. Důstojnější život tak může žít nespočet lidí. Je to jasný důkaz, že smysluplnou systémovou změnu, nejen krátkodobou charitu, lze iniciovat i „zespoda“.

Humanitární intervence přesto stále bývají vnímány pouze jako náplast na urgentní krizi. Sice pomohou, příliš toho ale nevyřeší. Zkrátka, když přijede

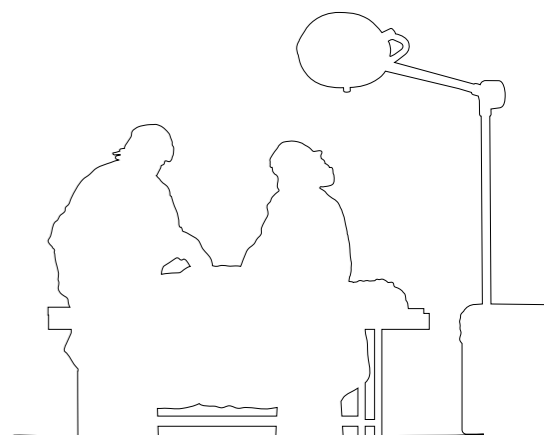
skupina lékařů a logistiků kamsi do jiho-
východní Asie stavět nemocnice, jedná
se nepochybně o pěkné gesto, tamní
zdravotnictví to však z dlouhodobého
hlediska údajně nezachrání. Kus pravdy
bychom na této výtce našli. Podobné
projekty skutečně nejsou samospás-
né. Mohou mít nicméně daleko větší
přesah, než si mnozí uvědomují. Lékaři
bez hranic už dávno nefungují stylem
„přiletět, odoperovat pár nejvážnějších
případů, odletět“. Důraz na udržitelnost
je všudypřítomný. Když jsme v roce 2012
po letech práce dokončili předávku kli-
nik na Srí Lance tamnímu ministerstvu
zdravotnictví, stovky místních zaměst-
nanců v nich díky tomu získaly dlouho-
dobé zaměstnání, tisíce pacientů zase
tolik potřebnou péči. Co začalo jako
reakce jedné organizace na eskalující
konflikt, skončilo posílením celé lokální
zdravotnické infrastruktury.

Věci samozřejmě nejsou jen růžové.
Každá intervence nekončí úspěšným
předáním projektu a každá touha po
změně nekončí výhrou. Války v Jemenu
nebo Sýrii zastavit neumíme. Nedoká-
žeme ani nastartovat obnovu zniče-
ných měst po přírodních katastrofách.
Umíme ale zmírnit utrpení jejich obětí,
ať už fyzické nebo psychické. Kolegyně
mi jednou po návratu z mise na Blízkém
východě vyprávěla, jak moc pro tamní
lidi znamenala samotná přítomnost
jejího týmu. Zahraniční lékařky a lékaři
nebyli v očích místních obyvatel „jen“
poskytovatelé urgentní péče. Předsta-

vovali zároveň symbol, že na ně svět
nezapomněl. Symbol, který tam mohl
být jen díky vám, našim dárcům.

Podle Václava Havla naděje neznamená
především víru v dobrý konec, ale spíš
přesvědčení, že věci mají smysl, ať už
dopadnou jakkoliv. Já to vlastně lépe
shrnout nedokážu. V záplavě zdánlivě
nekonečných špatných zpráv z médií je
někdy těžké zachovat si alespoň malou
dávku pozitivního myšlení. Otázka:
„Stojí nám to ještě vůbec za to?“ proto
nejspíš během posledních měsíců na-
padla řadu z nás vícekrát. Opravdu stojí.
Protože dokud si dokážeme navzájem
pomáhat, vždycky se bude čeho chytit.

Přeji pevné zdraví vám i vašim
blízkým. ✕

Nezávislá pomoc
civilistům je v každém
ozbrojeném konfliktu
životně důležitá.
I díky vám ji můžeme
poskytovat už 50 let.

Eva Kušiková, anestezioložka

Přispívejte nám
pravidelně a staňte
se Dárce bez
hranic.

Vyfoťte QR kód
nebo navštivte web:
darujte.lekari-bez-hranic.cz